

Darba seminārs

LATVIJAS KVALIFIKĀCIJU IETVARSTRUKTŪRAS ATVĒRŠANA MIKROKVALIFIKĀCIJĀM

2022. gada 17. maijā

Viesnīcā „Pullman Riga Old Town”, Jēkaba ielā 24, Rīgā

PREZENTĀCIJU APKOPOJUMS

Baiba Ramiņa „Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūrā mikro kvalifikāciju kontekstā”

EK darba grupas par mikro kvalifikācijām aktivitāšu bloki mikro kvalifikāciju ieviešanai:

- Kopīga un pārredzama definīcija un ES standarts mikro kvalifikācijai
- Pielāgošanās nacionālajai un Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūrai
- Kvalitātes nodrošināšanas standarti īsiem mācību kursiem
- Eiropas kredītpunktu pārnese un uzkrāšanas sistēma (ECTS)
- Atzīšana
- Uzglabāšana un pārvaldība
- Mūžilga mācīšanās
- Nacionālā līmeņa darbības
- Izmantošana augstākās izglītības iestādēs, profesionālās izglītības un citās izglītības un mācību iestādēs

Padomes ieteikums par mikro kvalifikācijām (projekts) – mikro kvalifikācijas elementi:

- 1) Kvalifikācijas ieguvēja identifikācija
- 2) Mikro kvalifikācijas nosaukums
- 3) Izdevēja valsts/reģions
- 4) Izsniedzējietāde
- 5) Izdošanas datums
- 6) Mācīšanās rezultāti
- 7) Nosacītā darba slodze, kas vajadzīga mācīšanās rezultātu sasniegšanai (ja iespējams, ECTS)
- 8) Attiecīgā gadījumā mācību pieredzes līmenis (un attiecīgā gadījumā cikls), pēc kura apguves iegūst mikro kvalifikāciju (EKI, EAIT kvalifikāciju ietvarstruktūra)
- 9) Novērtēšanas veids
- 10) Dalības veids mācībās
- 11) Mikro kvalifikācijas ieguves kvalitātes nodrošināšanas veids

Anita Līce „Mikro kvalifikācijas Latvijā – pētījuma rezultāti un secinājumi”

Mikro kvalifikāciju īstenošanai ir dažādas pieejas kā Latvijā tā arī pasaulē, bet tām visām ir līdzīgas pazīmes:

- 1) Ierobežots garums – mazāks kā pilna kvalifikācija
- 2) Atbild uz darba tirgus prasībām – elastīgs un daudzveidīgs piedāvājums, kas atbilst darba tirgus pieprasījumam.
- 3) Plaša sociāla ietekme – iespēja relatīvi īsā laikā un samērīgā cenā apgūt jaunas zināšanas, prasmes, kompetences.

Augstākajā izglītībā jau tiek īstenotas mācību iespējas, kas varētu klasificēties kā mikro kvalifikācijas.

Profesionālajā izglītībā 2022.gadā likumā tika veikti grozījumi, kas paver iespēju īstenot un atzīt mazākas mācīšanās vienības kā pilna kvalifikācija izsniedzot apliecības par:

- moduļa sekmīgu apguvi;
- profesionālās kvalifikācijas daļas apguvi.

Sniegts pārskats par esošo situāciju un dažādu esošo izglītības komponentu atbilstību mikrokvalifikācijas konceptam:

		Studiju kurss vai modulis, vai moduļu kopa	Prof. tālākizglītības programma	Prof. pilnveides programma	Neformālās izglītības programma
Īsa mācīšanās pieredze: a) īsāka par augstākās izglītības kvalifikācijas iegūti (studiju programmu)		Jā	Jā	Jā	Jā
Īsa mācīšanās pieredze: b) īsāka par profesionālās kvalifikācijas iegūti		Jā, ja apgūstot moduļu kopu nevar iegūt prof. kvalifikāciju.	= ar prof. kvalifikāciju	Jā	Jā
Orientācija uz darba tirgu		Ne visos gadījumos	Jā	Jā	Nav (atsevišķos gadījumos var būt)
Izsniegts sertificēts dokuments		All apliecība	Valsts atzīta apliecība	Valsts atzīta apliecība	All apliecība
Dokumentā minēti elementi	Sasniegtie mācīšanās rezultāti	Nav, bet var - viegli	Nav, bet var - viegli	Nav, bet var - viegli	Nav, bet var
	Novērtējuma metode	Nav, bet var - viegli	Ir	Ir (sekmju izrakstā pārbaudes darbi)	Nav, bet var
	Iegūtie kredītpunkti	Ir	Nav, bet var	Nav, bet var	Nav, bet var
	LKI līmenis	Nav, bet var - viegli	Ir (šobrīd līdz 4. LKI)	Var	Nav
Atzīstamas, pārnesamas, var apvienot lielākā kvalifikācijā		Ir	Var	Var	Var
Kvalitāte nodrošināta, ievērojot saskaņotus standartus		Ir	Ir (atbilstoša akreditēta studiju virziena gadījumā)	Ir (atbilstoša akreditēta studiju virziena gadījumā)	Nē

	Atbilst pilnībā
	Gandrīz atbilst (vai var viegli nodrošināt atbilstību)
	Atbilst daļēji (vai var nodrošināt atbilstību)
	Neatbilst (izņemot atsevišķus gadījumus)
	Neatbilst

Katri Tervaspalo “Projekts MICROBOL – secinājumi un ieteikumi par mikrokvalifikācijām” (MICROBOL project - conclusions and recommendations)

Common agreement on what a micro-credential is:

A micro-credential is a small volume of learning certified by a credential. In the EHEA context, it can be offered by higher education institutions or recognised by them using recognition procedures in line with the Lisbon Recognition Convention or recognition of prior learning, where applicable. A micro-credential is designed to provide the learner with specific knowledge, skills or competences that respond to societal, personal, cultural or labour market needs. Micro-credentials have explicitly defined learning outcomes at a QF-EHEA/NQF level, an indication of associated workload in ECTS credits, assessment methods and criteria, and are subject to quality assurance in line with the Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG).

Elements of micro-credentials:

Compulsory

- 1) Information on the learner: identification on the learner
- 2) Information on micro-credential: title, information on the provider (including country), information on the awarding body institution, if different (including country), date of issuance or date of assessment
- 3) Information on learning experience: learning outcomes, workload (in ECTS, whenever possible), assessment and form of quality assurance

Optional

- 1) NQF level (whenever possible, and if self-certified/referenced QF-EHEA and EQF level)
- 2) Field(s) of learning or subject area
- 3) Form of participation in the learning activity
- 4) Prerequisites needed to enrol
- 5) ISCED level
- 6) Expiration date

DISKUSIJAS APKOPOJUMS

Par termina “micro-credentials” atveidošanu latviešu valodā

Valsts valodas centra 2020.gadā paustais viedoklis:

“Informēju, ka oficiālas latviešu valodas atbildes šim terminam nav, taču, izpētot šo jautājumu sīkāk, esam secinājuši, ka *credentials* angļu valodā šajā gadījumā visbiežāk tiek lietots ar nozīmi “kvalifikācija” un līdzīgi attiecībā tieši uz šo terminu tas atveidots franču valodā – *micro-qualifications*. Līdz ar to centrs iesaka šo terminu atveidot pēc būtības, par piemēru ņemot franču valodas ekvivalentu, – mikrokvalifikācija. Vēršam uzmanību uz to, ka angļu valodā terminu *qualification* un *credential* mēdz lietot kā sinonīmus, lai gan starp tiem pastāv būtisks nozīmes šķērsums:

qualification – kvalifikācija, izglītības rezultāts, zināšanu kopums;

credential – apliecība, kvalifikāciju apliecinošais dokuments.

Līdz ar to atkarībā no konteksta *micro-credential* atbilde latviešu valodā var būt arī mikrokvalifikācijas apliecība.

Atbilde saskaņota ar Valsts valodas centra direktoru un Latvijas Zinātņu akadēmijas Terminoloģijas komisijas priekšsēdētāju Dr. habil. med. prof. Māri Baltiņu.”

Semināra dalībnieki identificē divus termina “*micro-credential*” atveidošanas iespējas: “mikrokvalifikācija” un “mikroapliecinājums”.

Vairāk atbalstu semināra dalībnieki pauda terminam “mikrokvalifikācija”:

- Pieturēties pie termina atveidojuma “mikrokvalifikācija”, jo kvalifikācijas jēdziens ietver noteiktu informāciju un ir ar noteiktu prestižu, tas ir daudz plašāks termins, kas ietver daudzveidīgākas izglītības iespējas, kā arī ir saskaņā ar Valsts valodas centra ierosinājuma par šī termina atveidojumu.
- Izmantot izveidot atveidojumu “mikrokvalifikācija”. Vārds “kvalifikācija” ir plašāks un aptver plašākas iespējas, kā arī nosaukums liecina, ka ietver atzīstamu zināšanu, prasmju, kompetenču apguvi, kas arī atbilst šī vārda lietojumam Latvijas izglītības vidē. Savukārt “apliecinājums” izglītības vidē biežāk tiek lietots, lai raksturotu nebūtisku mācīšanās pieredzi vai tikai piedalīšanos kādā aktivitātē.

- Ir nozares, piemēram, medicīna, kurā ir izteikts privātā sektora pieprasījums un termins “mikrokroapliecinājums” nav pieņemams, tādēļ būtu jālieto termins “mikrokvalifikācija”.
- Iespējams lietot abus terminus kā “mikrokvalifikācija”, tā “mikroapliecinājums”. Ar “mikrokvalifikāciju” apzīmējot mācīšanās pieredzi, kuru iespējams atzīt, apvienot lielākās mācīšanās vienībās, un salīdzināt ar lielāku mācīšanās apjomu un/vai izglītības pakāpi/līmeni. Savukārt “mikroapliecinājums” parādītu tādu mācīšanās pieredzi, kura nav salīdzināma vai pielīdzināma pret ko lielāku un/vai noteiktu izglītības pakāpi/līmeni.

Citi komentāri par terminoloģiju:

- Pieturēties pie atveidojuma “mikroapliecinājums”, jo termins “kvalifikācija” Latvijā nav viennozīmīgs.
- Bažas, ka Latvijas darba tirgus varētu nepieņemt, ka visus īsos mācību kursus apzīmē ar jaunu terminu “mikrokvalifikācija”, tāpēc iespējams nepieciešams “mikrokvalifikācijas” definēt atšķirīgi augstākajā izglītībā un profesionālajā izglītībā.
- Mazāku uzmanību vajadzētu pievērst termina atveidojumam, bet lielāku uzmanību pievērst iespējamam “mikrokvalifikāciju” pielietojumam izglītībā.

Nepieciešamās izmaiņas normatīvajā regulējumā mikrokvalifikāciju ieviešanai

Semināra dalībnieki vienojas, ka mikrokvalifikāciju normatīvajam regulējumam (ja tādu ievieš), ir jābūt pietiekami elastīgam, lai saglabātu mikrokvalifikāciju spēju strauji reaģēt uz pieprasījumu un lai neierobežotu izglītības iespējas un piedāvājuma formu.

Dalībnieku paustie viedokļi liecina, ka ievērojamas izmaiņas normatīvajos aktos nebūtu jāievieš, bet būtu noderīgi skaidri definēt mikrokvalifikācijas jēdzienu.

Dalībnieku komentāri par nepieciešamajām izmaiņām:

- Normatīvajā regulējumā būtu jāparedz piekļuvi šādām mācīšanās iespējām (mikrokvalifikācijām vai moduļiem) profesionālajā izglītībā daudz plašākam interesentu lokam, piemēram, personām ar īpašām vajadzībām, kurus pašlaik nedrīkst uzņemt formālajās profesionālās izglītības programmās, bet šādā veidā viņiem būtu iespēja apgūt daļu no kvalifikācijas un iesaistīties darba tirgū.
- Nav nepieciešamas izmaiņas esošajā augstākās izglītības regulējumā, jo augstākās izglītības iestādes jau var īstenot mikrokvalifikācijas. Arī profesionālajā izglītībā kopumā regulējums jau paredz tādas programmas (profesionālās pilnveides un ievirzes izglītības programmas), kas varētu būt kā mikrokvalifikācijas, tāpēc esošais regulējums būtu attiecīgi jāpielāgo, nevis jāveido kaut kas jauns.
- Augstākajā izglītībā būtu nepieciešamas izmaiņas, kas paredzētu valsts finansējumu attiecībā uz mikrokvalifikāciju apguvi (pašlaik ir tikai pilnajām studiju programmām), īpaši darba tirgū pieprasītās nozarēs, ko būtu iespējams panākt, ja Augstskolu likumā atrunātu vai vismaz definētu, kas ir “mikrokvalifikācijas”.
- IZM pašlaik tiek veidots normatīvais regulējums un iespējams platforma, kas paredzēs visiem pieaugušajiem no 24 gadu vecuma “individuālos mācību kontus”, kas ietvers arī valsts finansējuma piešķiršanu iedzīvotājiem, kuru būs iespējams izmantot pēc katra iedzīvotāja ieskatiem viņa mācību iespējām.
- Mikrokvalifikācija profesionālajā izglītībā būtu tāda veida mācīšanās pieredze, kas būtu daļa no lielākas vai pilnas kvalifikācijas.
- Skatoties nākotnē, būtu svarīgi veidot “mikrokvalifikācijas” kā tādas mācīšanās vienības, kuras iespējams pārnest starptautiskā, ne vien nacionālā vidē.
- Diskusijas šajā seminārā parāda, ka nav vienotas izpratnes par mikrokvalifikācijām, tādēļ būtiski ir nonākt pie skaidras definīcijas, iespējams tad būtu vairāk saprotams, kādas izmaiņas un pieejas ir piemērojamas.

Mikrokvalifikāciju kvalitātes nodrošināšana

Dalībnieku komentāri par kvalitātes nodrošināšanu:

- Mikrokvalifikāciju īstenošanā ir būtiska to sniegtā iespēja ātri un dažādos kontekstos nodrošināt iespēju interesentiem apgūt vajadzīgās zināšanas, prasmes un kompetences.
- Eiropas līmenī vēl notiek diskusijas par iespējamām procedūrām un kritērijiem mikrokvalifikāciju kvalitātes nodrošināšanai, bet austākajā izglītībā kvalitātes nodrošināšana varētu notikt institucionālās akreditācijas ietvaros.
- Profesionālajā izglītībā mikrokvalifikācijas varētu tikt īstenotas kā daļa no esošo izglītību programmām, tādejādi kvalitātes nodrošināšana būtu daļa no esošā akreditācijas procesa.